

אור הפרשה

מ"ל פ"י מוסדות אור דוד בראשות הרב דניאל זר שליט"א

כ"א כסלו תשע"ח ♦ גליון 6 ♦ פרשת וישב

הדלקת נרות	מוצאי שבת	רבנו תם
16:14	17:14	17:37
16:13	17:18	17:42
16:11	17:12	17:34

שבת שלום ומבורך!

העלון טעון גניזה

הרב דניאל זר שליט"א

מכבים מול יוונים

האם גם היום יש מכבים ויש יוונים, מי הם היום היוונים וכיצד ננצח אותם?

ימי החנוכה

ימי החנוכה הם ימים מיוחדים ומרגשים, הימים המוארים בשנה. מדי ערב אנו מתכנסים סביב הנרות הקדושים, מביטים בהם, מתבוננים בהם, שרים בצוותא ומודים על הנסים ועל הנפלאות. קול השירה הבוקע מהסלון מתערב בניחוח הליבוט המטוגנות במטבח, ויחדיו הם משרים אוירה כה שמחה ומרגשת, מוארת ומענגת...

ימי החנוכה, הם זמן של 'נר איש וביתו' - התכנסויות משפחתיות רבות, ערבי לביבות, שירה משותפת והודאה נרגשת... אנו מנצלים את האור הנפלא הבא עלינו משמים, את האוירה הייחודית והשמחה החובקת אותנו מכל עבר, וממנפים אותם למקור אנרגיה רוחני וגדול, שכוחו יפה להוות מגדלור לכל השנה כולה, שיתיר חותם בנפש לטווח ארוך...

ולא בכדי. חנוכה הוא גם מלשון 'חינוך', והערכים הבוקעים מאורם של הימים המיוחדים הללו - מלווים אותנו למשימת החינוך, המוטלת עלינו כל השנה. אנו נוטלים מהנרות הבוערים את המסרים על הנפש היהודית הבוערת, כאשר עלינו - ההורים, התפקיד להבעיר את הניצוץ, להגביר את הלהבה, עד שתהא שלהבת של תורה ויראת שמים עולה מאליה...

ואכן, זה מה שעומד בראש סולם העדיפויות של כלוננו, זו השאיפה הנכספת ביותר העומדת בראש מעיינינו, לזכות לילדים תלמידי חכמים, לזכות לרוות נחת מצאצאים ההולכים בדרך התורה. אחת הדרכים אותה גילו לנו חז"ל להגיע ליעד הנשאף הזה, היא הגילוי: 'הרגיל בנר - הויין ליה בני תלמידי חכמים!'. זוהי ההזדמנות שלנו - להדר בנרות ונחת לרוות.

של הנרות והאור של הנרות שמלווה אותנו בכל המצבים. טלוויזיה זה גם תרבות יוון, מה עשתה הטלוויזיה הזו, הביא לפריצות, לזימה, לניאוף, לרצח, ילד רואה טלוויזיה ורואה שם רצח, הרי הילד מושפע מכל מה שהוא רואה. אישה רואה שחקן, איזה אמריקאי, איזה פנים, והיא אומרת מה לקחתי שימפנזה, תראה מה יש פה, תראה איזה בחור, מה לקחתי קופיקו. והבעל מסתכל ורואה במסך שחקנית מהוליווד או מצרפת ומסתכל, מה לקחתי בבון, תסתכל מה יש פה ואחר כך הוא מחפש ברחובות, מכניסים מלאך המוות לתוך הבית. כל מה שהם המציאו הביא חורבן לעם ישראל, הכדורגל חורבן, שנאת אחים, מכות, אלימות, הטלוויזיה חורבן, הים מעורב חורבן, בתי ספר חורבן, **אבל דרכי התורה הקדושה "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום", אין דבר אחד שלילי בתורה, כל נתיבותיה שלום.** כל מה שהתורה מצווה עלינו הביא ברכה, הביא הצלחה, הביא נחת, הכל, זה דרכים של בורא עולם.

אין אפשר לשמוח ויש בחוץ מיליונים ילדים שקועים בטינופת, לא יודעים מימינם לשמאלם, גדלים בתרבות יוון, גדלים בתרבות של כפירה, של פריצות, של זימה וניאוף, אין אפשר לשמוח הרי זה הנכס שלנו, הדבר הכי יקר זה הילדים, זה דור העתיד, אין ילדים גדלים עם קלקולים נוראים ואיומים, אין אפשר לשמוח. חנוכה מלשון חינוך, תורה מחנכת אותנו ובונה אותנו, אדם בא לישיבה לדוגמא, בא לחדר לישון ואין לו שמירה, שלג יורד, חבר אומר, בוא תיקח את השמירה שלי ואני אישן בלי שמירה. איפה יש דבר כזה ברחוב? ועוד קוראים לבני תורה פרימיטיבים, אלה שחושבים על השני, אלה שדואגים לשני, אם עם ישראל ילך בדרך התורה יהיה לנו רק נחת אמיתית, ללא מריבות וללא בעיות, יהיה לנו שלום בית וילדים מחונכים, אבל מי שלא הולך בדרך התורה הוא הולך בדרכם של היוונים, ובסוף הוא יבכה ויגיד למה לא הלכתי בדרכה של תורה, למה לא הקשבתי לתורה. שנזכה לקבל את האור של חג החנוכה וללכת בדרכם של המכבים ולא של היוונים.

מתוך דרשתו השבועית של הרב דניאל זר שליט"א
המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 22:00 בישיבת אור דוד

אנו לקראת ימי חג החנוכה, ידוע שאנו חוגגים את חג החנוכה לזכר נס פך השמן הטהור, היוונים טימאו את כל השמנים ונשאר פך אחד שמן טהור של כהן גדול. צריכים להבין שגם היום יש מכבים, גם היום יש יוונים שמחפשים אין לעקור תורה מישראל, בעד הפלות, בעד גיורים פיקטיביים ה' ירחם, בעד נישואים אזרחיים. גם היום יש פך שמן טהור ויש פך שמן שנפגם, פך שמן שטימאו אותו, זה בתי ספר חילונים, אלו ילדים נשמות טהורות, ילדים עם נשמות קדושות, ובגלל בתי הספר החילונים כמיליון וחצי ילדים לא יודעים מה זה שבת, לא יודעים מה זה תפילין, לא יודעים מה זה קריאת שמע, אין להם מושג בתורה ויראת שמים אבל כל התרבויות וכל הדתות כן, קוראן כן, נצרות כן, הכל כן אבל חס וחלילה את הדת שלך, את היהדות שלך לא תדע חס וחלילה.

תראו לי מדינה אחת כזאת בעולם שלא לומדים את הדת שלהם, רק בישראל. אומר הנביא, אם אין תורה העם הולך לאבדון עם ישראל מתקיים רק עם תורה. כל מה שיש היום ברחוב הכל קלקולים נוראים ואיומים, מה עשה כדורגל, שנאת אחים, כמה אנשים נהרגו בכדורגל הזה, כמה נרמסו. בכדורגל רומסים את השבת, נרמסו כמו היוונים, מה רצו היוונים? לא שבת ולא תפילין, לא מילה ולא חודש, תרמסו את השבת, העיקר זה ספורט, תרמסו את התורה, העיקר זה ספורט. מקימי המדינה קראו לעצמם ציונים, ציונים זה אותיות יוונים רק בלי ה-צ', הם לא צדיקים, אלה שונאי תורה, ורדפי תורה, אבל צריך לדעת, **כל הדורות מי שקם נגד התורה לא נשאר ממנו זכר**, אפילו המן הרשע שהיה למעלה, סגן ומשנה למלך, רוצה לעקור את עם ישראל, המן תלוי על העץ ומרדכי משנה למלך.

אנו אומרים ליד החנוכה: "הנרות הללו קודש ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותן בלבד", אתם יודעים מה זה לראותן בלבד? תראה את הנרות האלה, תסתכל עליהן, הם עברו אינקוויזיציות, הם עברו מסעי צלב, הם עברו את השואה, הם יעברו את כולם, **עם ישראל חי וקיים וימשיך עם התורה והיראת שמים שלו**, הקדושה

רגע חושבים
עמוד 4

הלכות חנוכה
עמוד 3

פרשת השבוע
עמוד 3

סיפורים מהחיים
עמוד 2

ההפתעה טמונה בכרית

מה הגיב הרב אל מול האקדח השלוף? ואיזה מטמון נפל מהכרית?

היו אלה הימים האפלים, ימי מלחמת העולם השנייה. עננים שחורים כיסו את שמי אירופה, מלחמה עקובה מדם וארוכת ימים ושנים שיסעה את מדינות היבשת. דם יהודי נשפך כמים, מכוונות ההשמדה האכזריות של הנאצים ימח שמים היו בשיא תפוקתן, ואין לך יום שקללתו קטנה מקודמו. ברכבות המוות נדחסו יהודים רבים, בדרכם האחרונה לקדש שם שמים. באמונה שלימה עקדו עצמם על קידוש השם, נכונים ומוכנים למסור נפשם למוות על הזכות להיות יהודים מאמינים. במחנות ההשמדה, בבלוקים צרים וארוכים ועל דרגשים מלאי פשפשים, השוטפו הנותרים, ממתינים לתורם שבועות עוד יבוא. בחצרות המחנות שבתו חללי ירי לעז, ובתוככי המחנות פעלו בהקפדה ובסדר מופתי תאי הגוים הידועים לשמצה. מכוונת ההשמדה הגרמנית לא ידעה שובעה, בדייקנות ובקפדנות עברה עיר אחרי עיר וכפר אחרי כפר, אוספת את היהודים אל הרכבות, ומובילה אותם אל התחנה הסופית והאחרונה, בה הפכו לגבעת אפר אילמת ועצובה.

אחד המחנות הידועים, היה מחנה ברגן בלון המפורסם, לשם הובל ביום מן הימים אדם נשוא פנים, הוא הגאון רבי שרנא שמואל שניצלער זצ"ל, שכיהן כאב"ד העיירה טשאבא שבהונגריה. גם לעיירתו הגיעה ידם המגואלת בדם של הנאצים, והוא נמנה על מאות אלפי יהודי הונגריה שהועלו על רכבות המשא, למסע ארוך בואכה מחנה ברגן בלון, שם קיבלו הנאצים את החלטות מה לעשות בכל יהודי במחנה שררה משמעת ברזל. מדי לפנות בוקר, הוערו היהודים לעמל היום, לעבודת פרך בשירות הנאצים. כדי למנוע תקלות ותירוצים, לא היו במחנה כל חילופי דברים. מי שלא עמד בדרישות ובהוראות נורה על אתר, ומדי יום שימשו כמה גופות חדשות כתמרור אזהרה, כי ככה יעשה למי שימרה את פי המפקדים... העבודה התנהלה בדייקנות, בלי חריקות ובלתי שניניים. בחורף כבקיץ, בקור מקפיא ובשרב מחניק, התייצבו היהודים לעבודה באותם בגדים, אחרי אותם מנת מזון ועזומה, ובאותה שעה. דווקא לכן היתה כה גדולה התמיהה, כאשר אחד הנאצים קרא את הרב שניצלער מתוך שורות העבודה...

אחיו היהודים הביטו בו עושה את דרכו לעבר החייל, בחדרה מהולה בסקרנות. מי יודע מה רוצים ממנו, מי יודע מה עשה ובמה חטא, ובעיקר - מי יודע אם יזכה עוד לשוב לשורות העבודה, או יצטרף לרשימה המתארכת של הנספים על קידוש השם. הם המשיכו בעמל יומם, תוך הצעות תכופות אל הנעשה בסמוך, לדין ודברים המתפתח בין הנאצי להרב שניצלער... 'יהודון נבוה!', פתח הנאצי בהתנשאות, 'אני יכול להרוג אותך עכשיו, אבל חבל לי לבזבז כדור על יצור כמות! אז תייתר לי את הצורך לירות בך ותאמר בפני כמה דברי כפירה באמונתך, שישמחו את לבי בכך שאתם היהודונים כבר נגמלתם מאמונתכם, ולמדתם כי רק מלכות הרייך היא השולטת!' הנאצי היה בטוח, כי לנוכח האיום המפורש בודאי יאמר הרב את אשר התבקש. לא היה לו שמץ ספק, והוא ציפה לשמוע את הדברים המפורשים יוצאים מפי היהודי שלפניו... אלא שהרב לא התבלבל, אף לא לרגע. פניו הרצינו, עיניו התמקדו, והוא השיב בשקט אך בנחישות: 'לא יקום ולא יהיה, יש בורא לעולם ואין עוד מלבדו!'

היהודים מסביב, כבר העריכו את ההמשך. היה ברור כי עכשיו תישמע שריקת הכדור, שתסיים את חייו של הרב שניצלער. לא שהיה זה מחזה נדיר במחנה, ועדיין - כל מעשה נאצי כזה היה מזעזע וזרע בהלה... אלא שדווקא לנאצי היתה סבלנות, כנראה היתה חשיבות גדולה יותר בעיניו לשמוע דברי כפירה מפי יהודי, מאשר לרצוח אותו בדם קר על עקשנותו למען אמונתו... 'חבל לעיך', ניסה לשלל את הרב שניצלער, 'עדיין אינך מבוגר, ותוכל להמשיך בחייך מבלי שיאונה לך רע. הרבה יותר פשוט והגיגני שתיחבר שדברייך הקודמים הם דברי הבל, ותפנק אותי בנאום הכופר בכל אמונות הדתית. אני נותן לך הזדמנות שניה ואחרונה להציל את חיך!' הוסיף, והניף את הנשק באיום... היהודים מסביב כבר היו אחוזי אימה. הפחד היה מוחשי, גם המלחמה. כל שהנאצי מבקש הוא רק משפט אחד, אך משפט הכופר באמונה הבסיסית ביותר של כל יהודי. מנגד - הרב שניצלער לא התבלבל אף לרגע, היה ברור כי הוא נחוש... 'הנחשתה עלי דעתך? שאל את הנאצי בהתרתם מה. וכי בגלל שאני כאן במחנה, בתנאים כאלה ובגלל איום מטופש כזה, נראה לך שאוציא דברי כפירה מפי? הרי כולנו רואים את השמים ואת הארץ, אותם ברא בורא עולם. מאז ועד היום הוא מנהיג את העולם ברחמי ובחסדי, זה דבר פשוט וברור שכל יהודי

מאמין בו, גם במחיר חייו!' הנאצי התמלא זעם. עיניו התרוצצו בחוריהן, הוא רעד מכעס. היהודון החצוף הצליח להוציאו לנמרי משלוות נפשו... 'זו אזהרה אחרונה, אמר ודרך את נשקו, או שתאמר דברי כפירה, או שאני יורה בך בזה הרגע. תגידי מה שאומרים לך, ולא - - 'עכשיו היה ברור שזה הולך לקראת הסוף. איש לא חשב כי הרב עוד ייכנע, ולא היה ספק גם מה תהיה התוצאה. הרב שניצלער עטה על פניו ארשת רגועה ומלאכית, והשיב בשלווה את המילים אותן כבר שמע הנאצי אינספור פעמים: 'שמע ישראל, ה' אלוהינו, ה' אחד!'

הנאצי נזעם עד להשחית, הפטיר קללות בגרמנית וכיוון את הרובה. שריקה עזה נשמעה, הכדור פילח את הדרך אל הרב שניצלער, שבתוך שניה נפל ארצה. הבהלה ניכרה היטב על פני היהודים, בודדים אף העזו להזיל דמעה על דמות מופת שהיתה במחנה, ומסרה נפשה על קידוש השם. הנאצים העומדים מסביב פתחו מיד בצרחות שמחה, על עוד ז'יד שהתעקש ושילם בראשו, הם עברו על ידו, דרכו על הגופה המוטלת על הארץ, וגם ירקו עליה בבוז. רק המפקד המקומי התעצבן על עיכוב סדר היום וגער בנאצי: 'עכשיו הגופה של היהודון תסריח פה ומי יטפל בה? תפוס את הגופה הזו חזק אותה החוצה, שינקו אותה מכאן לפני שכל האיזור יתמלא בדם יהודי מעלה צחנה...' הנאצי עשה לפי ההוראות, הוא תפס את הרב שניצלער בזרועותיו וגרר אותו החוצה, מניח את הגופה בשביל החיצוני.

מספר דקות אחרי שהנאצי עזב את המקום, והנה 'הגופה' מתחילה לנוע... הרב שניצלער התאפק עד עתה שלא לנשום, גם לא לחייך על נס הצלתו. מתברר שהכדור פספס אותו בסנטימטר בודד, הוא נפל ארצה מבהלה והבין כי כדאי יותר להעמיד פני מת, תוך שהוא מודה לכבוד עולם על נס הצלתו המופלא... רק אחרי דקות ארוכות קם, התנער מהאבק שדבק בו, ועשה דרכו לשנת לילה על הדרגש, לא לפני שקרא שוב קריאת שמע בכוונה עצומה...

בין היהודים, כבר נפוצה השמועה הסודית כי הרב שניצלער נותר חי. עצם הישארותו בחיים למרות העמידה על העקרונות, מסירות הנפש על האמונה גם לנוכח הנשק והיריה עצמה - היה בהם חיוק עצום לכל יושבי המחנה. העובדה כי הרב שניצלער לא נפגע היתה כמין הארה שמימית בתוככי אפילת המחנה, כי בורא עולם חי וקיים ומשגיח גם כאן!

לעומת היהודים, הרי שביום המחרת, כאשר אותו נאצי מרושע חלף ליד הרב שניצלער, הוא נבהל ואחזתו חלחלה. הן היה בטוח שהוא כבר לא בין החיים, ואילו היהודון הלז עודו חי וקיים... הנאצי החזיר והסמיק חליפות, מבע עיניו הפך מבוהל, וכל עצמותיו רעדו מאימה... 'איש קדוש הוא זה', מלמל בפחד, 'אני יתכן שהוא שרד את הכדור? הרי הוא אדם מוטל מת, אני ולא אחר גררתי את גופתו החוצה... כיצד זכה זה בחיים חדשים ועודנו מסתובב כאן?' - - - בפנים מפויסות ניגש הנאצי אל הרב. 'אני רואה שאינך בן אנוש רגיל', לחש בשקט, 'אני מבין שיש לך כוחות על אנושיים. הרי אמש היית מוטל מת, ועתה - אתה חי וקיים ומתפקד. לפיכך אמנה אותך לרב המחנה מכרית, ולא יאילך... לא היה יום טוב לרב שניצלער במחנה, כמו היום הזה. עול העבודה הקשה הומר בעבודה קלה יחסית, הוא זכה לפרוטקציה בגישה למזון כשר, לחופשות ביום השבת, ולאספקת שירותי דת סדירים. מאותו היום התעטר בתואר 'רב מחנה ברגן בלון', ובתפקידו סייע רבות לאחיו הנאנקים...

יהודי נבזון פתח הנאצי: אני יכול להרוג אותך עכשיו, אבל חבל לי לבזבז כדור על יצור כמות!

עם בוא החורף, נערכה התארגנות מחדש במחנה. יהודים רבים כבר נשלחו למשפרות, בודדים בלבד זכו להשתחרר המפקדים הנאצים מיהרו לאבטל את הדרגשים המפונים, ואחד המועברים אליהם היה לא אחר מאשר הרב שניצלער. היה זה ליל כ"ד בכסלו, ערב חנוכה. כל מעיני הרב שניצלער נתונים בשאלה איך ניתן להשיג כאן, בעומק תהום המחנה, שמן ופתילות להדלקת נרות החנוכה. באותו יום בדיוק, הוא מועבר לדרגש בבלוק אחר, והוא ממחר לער את כרית התבן המוכנה על הדרגש. כתוצאה מהניעוץ, נופלת לפתע שקית קטנה מתוך הכרית, ובתוך השקית אוצר שלא יסולא בפז: כמה פיסות בד מוכנות כפתילות, ולצידן צלוחית ארוזה יפה ובה שמן זית...

לימים, התברר כי מי שהטמין את האוצר בכרית היה הרה"ק רבי יואל מסאטמאר ז"ע, שביום כ"א בכסלו שוחרר מהמחנה ועשה דרכו לשווייץ הנייטרלית. הרבי מסאטמאר התארגן מבעוד מועד עם כל צרכי החנוכה, וכשהוברח מהמחנה באישון ליל - הותיר בכרית את האוצר היקר, שהתגלגל לידיים טובות... מאות יהודים, מכל רחבי המחנה, התקבצו באותו לילה לבלוק של הרב שניצלער. בפנים קורנות ומאשרות, עמד הרב ובירך בקול: אשר קדשנו במצוותיו וציונו... 'שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה', וגם: 'שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה!'

היהודים שמסביב וחו דמעות התרגשות, והרב שניצלער עמד באמצע, שמח ומאושר. עוד נר הוצת, עוד להבה נדלקה. נצח ישראל לא ישקר, האמונה הנצחית תמשיך לפעם ולהוביל את עם ישראל, לנצח נצחים!

המלחמה הסתיימה, הנאצים הובסו ולא נותר זכר לגאונם, ואילו הרב שניצלער זכה לעלות לארץ ישראל, להקים דור ישרים מבורך ולהתפרסם כאיש מופת. אחד מנכדיו ששמע מפיו את הסיפור, הוא הרב חיים שכטר שליט"א ממני ברק, העביר אלינו את הסיפור המופלא. ולנו, הדור שאחרי, נותר הזמן העוצמתי חקוק בלב: ככל שהרגע קשה יותר, מאיים יותר, מפחד יותר - יותר המוסר והצמיח ליהלם. לא לוותר, לא להיבהל, לא לחשוב כמה עגום המצב, אלא להתאזר בכוחות נפש ועוצמתיים, ולהיאבק עם כל הכח. וגם אם הסיכויים לא נראים הגיוניים, וגם אם האוירה מסביב לא מאפשרת, אבל הכלים להילחם טמונים בתוכנו, צריך רק להוציאם מהכח אל הפועל. וישדרג את מעמדנו והחיבור שלנו עם בורא עולם!

לשמיעת שיעורי הרב אשר קובלסקי בדף היומי ובנושאים שונים
חינוך עכשיו לקול הלשון: 073-2951342

פרשת וישב

בפרשה מספרת התורה אחר שהאחים מכרו יוסף, הורידו האחים את יהודה מגדולתו, ואז הגיע בסופו של דבר למעשה עם תמר כלתו. לכאורה יש כאן הפסקה בלתי מובנת ברצף הסיפור של מכירת יוסף, ולכאורה אין כאן מקומה של פרשה זו. אולם אם נעמיק ונתבונן נמצא שיש בשתי הפרשיות קוים מקבילים שבעזרתם ניתן לשפוך מעט אור על מה שאירע כאן. הפרשה שלפנינו היא מן העלומות שבתורה כולה נשגבת מבינתנו להבין כיצד אירע שיהודה שהיה קדוש עליון אחד משבטי יה שקדושתם היא למעלה מהשגתנו בא לידי מעשה שאפילו פשוטי עם רחוקים ממנו.

ובמדרש אמרו על כך חז"ל: ביקש לעבור חיימן לו הקב"ה מלאך "ויט אליה אל הדרך" בעל כרחו שלא בטובתו. אם כן נמצא שמן השמים הכשילו אותו במכוון בדבר שלא היה עולה על דעתו אילו ניתן לו לנהוג כבחירתו. ואם כך נשאלת השאלה

למחרת פגשו הרב ושאלו לפשר הדבר, השיב הגביר: ממך למדתי, שלחת לבני תעודה מפוארת, על נייר פשוט. וכך עשיתי גם אני.

והנמשל הוא: יהודה לא נענש כאן על עצם 'מכירת יוסף', כי עיצה זו שיעץ לאחיו למכור אותו לישמעאלים היתה בסופו של דבר הצלה, והיא היתה רצויה לפני הקב"ה. שהרי היתה זו העיצה להביא את יעקב וביתו למצרים בדרך של כבוד, כמו שאמרו חז"ל (שבת פט) ראוי היה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל אלא שזכותו גרמה לו. אולם כאשר רימו את יעקב אבינו ואמרו לו "הכר נא הכתונת בנך היא" לא עשו כהוגן, כאן הופנתה אצבע מאשימה כנגד יהודה. על מעשה זה שילם יהודה מדה כנגד מדה. כאמור אי אפשר היה להאשים את יהודה על מעשה תמר, כי כשלונו נכפה עליו מן השמים, משום שכך היתה עצתו העמוקה של הקב"ה ששושלת המלוכה שממנה יצא אורו של משיח תולד דוקא באופן זה. אולם בזיון גדול נגרם ליהודה בפרשה זו בעצם המעשה, וביותר כאשר נאלץ להודות שצדקה ממני, בזיון זה לא היה מוכרח, הקב"ה היה יכול לסובב את הענינים בלי לגרום ליהודה בושה. אבל כאן בא התשלום 'מדה כנגד מדה'. יהודה עשה מעשה טוב אך עטף אותו בעטיפה של רמאות וגרימת צער כלפי אביו, לכן הוא נענש בכך שאותו מעשה טוב שעשה, גם הוא יהיה כרוך בצער ובבזיון.

הרב משה דיין שליט"א ראש הכולל "קנין הלכה" ומדריך חתנים בישיבת אור דוד

שסדר הדלקתו משמאל לימין כמו שכותבים בשפה לועזית, ובדיעבד אם שינה מהסדר אין זה מעכב ויצא ידי חובה, ולאחר שהדליק את כל הנרות יתחיל באמירת "הנרות הללו".

לכתחילה צריך להדליק את נרות החנוכה בצאת הכוכבים ובדיעבד אם הדליק לפני צאת הכוכבים יכבה ויחזור וידליק בצאת הכוכבים אך לא יברך על ההדלקה השנייה (וכל זה שהדליק לפני צאת הכוכבים אבל אחר פלג מנחה אבל אם הדליק קודם פלג המנחה יכבה ויחזור וידליק בצאת הכוכבים ויברך על ההדלקה הזאת), ומכל מקום אם לא הדליק בצאת הכוכבים מדליק והולך כל הלילה בברכה כל זמן שלא עלה עמוד השחר, ואם עלה כבר עמוד השחר ידליק בלי ברכה.

מי שגר בקומת קרקע באופן שיש לו חצר שהיא פתוחה לרשות הרבים (או שביתו הוא זה פתוח לרשות הרבים), יניח את החנוכיה בפתח מבחוץ בגובה בין 24 ל-80 סנטימטר.

מי שגר בבנין קומות ויש לו חלון עד גובה של תשע מטר וששים סנטימטר (בערך עד קומה שלישית), ידליק את החנוכיה בחלון הפתוח לרשות הרבים. (כל מה שכתבנו לענין גובה החנוכיה זה מקרקע של הרחוב ועד השלהבת של הנרות).

מי שגר בקומה גבוהה (כגון קומה רביעית) או שאינו יכול להניח את החנוכיה בחלון הפתוח לרשות הרבים, ידליק בתוך ביתו משמאל לדלת, ואם ירצה יכול להניח את החנוכיה ליד החלון שפונה לרשות הרבים אפילו בקומה חמישית או ששית, וכל שכן אם יש בניינים ממול חלוננו שאז יש להם גם פירסומי ניסא שעדיף להדליק בחלון שפונה לבניינים מולו, ואם אינו יכול בכל אלו, יניח את החנוכיה על שולחנו וידליק שם.

הרב רועי גונן כותב את מדור ההלכות באתר הלכות נוספות כנסו לאתרנו: Rabenu.com

מה ראו מן השמים להכשיל אותו בדבר זה, על מה נענש כאן. אם הגיע לו עונש זה בגין חלקו במכירת יוסף שנעשתה על פי עצתו של יהודה, כיצד יש כאן מדה כנגד מדה. גם על זה מצינו שחז"ל במדרש השיבו על כך ואמרו: אמר הקב"ה ליהודה אתה רימית לאביך בגדי עזים חייך שתמר מרמה בך בגדי עזים. אתה אמרת לאביך הכר נא חייך שתמר אומרת לך הכר נא. ע"כ. יש לציין ששני הדברים שהוזכרו במדרש אינם מתייחסים לעצם המכירה, אלא לאופן שבו הסתירו את הדבר מיעקב אבינו. ולכאורה הדבר תמוה מדוע הענישו אותו דוקא על אשמה זו, שהיא לכאורה עבירה משנית, הלא עוון המכירה עצמה והצער שנגרם ליעקב אבינו על ידה היו חמורים מזה פי כמה.

מבאר המגיד מדובנא כדרכו על פי משל: עשיר אחד השיא את בנו ברוב פאר כיאות. בעיר זו היה מנהג שביום החתונה הכתיר הרב את הבחור בתואר "מורנו" ואכן כך נעשה. הרב כתב בכתב ידו תעודה מלאה וגדושה בשבחים ותוארים מופלגים. אולם הרב עשה משגה במקום לכתוב את התעודה על קלף משובח כערכו של הגביר ובנו החתן, כתב אותה על נייר פשוט ומקומט. כאשר קיבל הגביר את התשורה מידי הרב נתכרכמו פניו לא לזאת הוא ציפה, אך כשפתח את המגילה וקרא את מה שכתוב בה אורו עיניו. תוכנה של התעודה חיפה על המראה החיצוני העלוב. הגביר החליט בכל זאת לגמול להרב על השגיאה שעשה. לאחר הנישואין הוא שלח לרב כסף ומגדנות כיד המלך כנהוג בימים ההם, ועטף את התשורה בנייר מלוכלך. כאשר

להדליק נר חנוכה, מכיוון שאשתו שמדליקה נרות בבית מוציאה אותו ידי חובה אפילו שלא נמצא בשעת הברכה בביתו, אולם אם אין לו אישה (או שאין לו בני בית שמוצאים אותו ידי חובה בהדלקת נרות), צריך להדליק נרות החנוכה בחדרו שבבית המלון ומברך על הדלקתו.

המדליק נר חנוכה צריך לברך קודם ההדלקה בלילה הראשון מברך שלוש ברכות, ברכה ראשונה - "להדליק נר חנוכה" (מנהג הספרדים לומר "נר חנוכה" ומנהג האשכנזים לומר "נר של חנוכה") ברכה שנייה - "שעשה ניסים", ברכה שלישית - "שהחיינו", ובשאר ימים מברך רק שני ברכות "להדליק נר חנוכה" ו"שעשה ניסים", ולא ידליק את הנרות עד שיסיים לברך את כל הברכות.

אם שכח קודם ההדלקה ולא ברך וכבר סיים להדליק את הנרות, אינו יכול לברך ברכת "להדליק נר חנוכה" כיוון שכבר הדליק את נר החנוכה אבל ברכת "שעשה ניסים" וברכת "שהחיינו" יברך כל זמן שהוא נמצא בחצי שעה אחר שהדליק אבל אם כבר חצי שעה מזמן שהדליק אינו יכול לברך כלום, ואם נזכר קודם שהדליק את כל הנרות כגון שהדליק רק נר אחד ויש לו להדליק עוד שתי נרות ההידור יברך את הברכות מיד וימשיך את מעשה ההדלקה.

אם שכח לברך ברכת "שהחיינו" בלילה הראשון (וגם לא ברך בחצי שעה מזמן שהדליק) יברך ברכת "שהחיינו" בלילה השני, וכן אדם שלא הדליק בלילה הראשון ואשתו הדליקה בשבילו וברכה את שלושת הברכות ביום הראשון ובא להדליק בלילה השני צריך לברך ברכת "שהחיינו" לפני שמדליק.

כאשר מדליק את נר החנוכה בלילה הראשון ידליק את הנר הקיצוני שבצד ימין ובלילה השני ידליק קודם את הנר הנוסף ואחר כך ידליק את הנר שהדליק אתמול, וכן בלילה השלישי ואילך שידליק תמיד את הנר החדש שמוסיף באותו יום ונמצא

הלכות חנוכה

ביום שלישי בלילה מתחילים להדליק נרות חנוכה, ומעיקר הדין מספיק להדליק נר אחד כל יום לכל בני הבית, אולם נהגו כל בית ישראל לקיים מצות הידור להוסיף נר אחד כל לילה, והיינו שבלילה הראשון מדליק נר אחד ובלילה השני מדליק שני נרות וכן הלאה על הסדר עד שבלילה השמיני מדליק שמונה נרות.

כל איש מבין 13 שנה ואישה מבת 12 שנה חייבים בהדלקת נרות חנוכה, ומנהג הספרדים שאחד מבני הבית מדליק את נרות החנוכה וכל בני הבית יוצאים ידי חובה בהדלקתו, ולכתחילה עדיף לקבץ את כל בני הבית שיהיו נוכחים בעת ההדלקה, ומנהג האשכנזים שכל אחד מבני הבית שהוא זכר מדליק בחנוכיה שלו, אולם הנשים והבנות אינן מדליקות.

אם האיש אינו נמצא בבית והוא עתיד להגיע בשעת לילה מאוחרת לביתו, ראוי ונכון שימנה את אשתו שהיא תדליק את נרות החנוכה, ואישה שהיא חיה לבדה חייבת ממצות נרות חנוכה וצריכה להדליק עם כל הברכות.

נר חנוכה היא מצות איש וביתו היינו היכן שמתגורר האדם שם חייב בנר חנוכה, ולכן אם יוצא לדרך ומתארח אצל חבירו או שהולך לבית מלון ויושן שם, ואשתו נמצאת בבית אינו צריך

של 210 נקודות יותר במבחן ה - SAT, והתאפיינו בדרגות גבוהות יותר של הצלחה בכל הפרמטרים בחייהם האישיים. גם במשך העשורים הבאים המשיכו החוקרים להתחקות אחרי "ילדי המרשמלו", המסקנות נשארו חד־משמעיות: הילדים שלא נכנעו לפיתוי הצליחו יותר בחיים, הגיעו להישגים מרשימים יותר בקריירה, נהנו מבריאות נפשית טובה יותר והיו הרבה יותר מסופקים ומאושרים. פרופ' דן אריאלי, מומחה לפסיכולוגיה קוגניטיבית ולכלכלה התנהגותית, שמלמד כיום באוניברסיטת דיוק בארה"ב, משוכנע שכל עשרות המחקרים - הוותיקים והחדשים - שנעשו בעקבות מבחן המרשמלו, מלמדים כי המנבא החשוב ביותר להצלחה בחיים - ומדובר בהצלחה כפי שכל אחד מגדיר אותה לעצמו - הוא דחיית סיפוקים וניהול עצמי. "לדעתי, וגם מניסיון חיי ומניסיון חייהם של רבים אחרים, זו המיומנות החשובה ביותר במסגרת כישורי חיים, שאותם אפשר וצריך ללמד בני אדם, בייחוד ילדים."

מבחן המרשמלו

מפגש היסטורי מלפני 2,300 שנה וניסוי בגן ילדים נפגשו ביחד. מהו הכוח של האנשים המצליחים?

בשנת 1969 ערך פרופסור וולטר מישל מאוניברסיטת סטנפורד את אחד הניסויים המכוננים בהיסטוריה של הפסיכולוגיה, ניסוי שזכה לשם 'מבחן המרשמלו'. היה זה ניסוי חדשני בדחיית סיפוקים, והוא נערך בגן הילדים של סטנפורד, שקירותיו השקופים אפשרו לו לצפות במושאי מחקרו בזמן אמת. בתוך חדר ריק הוצבו שולחן וכיסא. על השולחן הונח פעמון, ולצדו צלחת שבתוכה קוביית מרשמלו אחת. לכל אחד מהילדים הובטח שיקבלו מרשמלו נוסף, רק אם יוכלו להמתין 20 דקות לפני שיאכלו את הראשון. חלק מהילדים לא היו מסוגלים להמתין וחלק כן.

במשך שנתיים תמימות צפה פרופסור מישל ב 653 ילדים.

בשנת 1981 החליט פרופסור מישל לשוב אל הילדים שנחקרו כדי ללמוד על מידת הצלחתם בלימודים. התברר כי הילדים שנכשלו ב'מבחן המרשמלו', התקשו בלימודיהם ואף סבלו מבעיות התנהגות שונות בבית הספר. לעומת זאת, הילדים שעמדו באתגר, היו סתגלניים יותר ואחראיים יותר צברו ממוצע

מפגש היסטורי:

חכמינו מספרים על מפגש מרתק שנערך לפני כ 2,300 שנה בין אלכסנדר מוקדון - 'אלכסנדר הגדול' - מבשר ההלניזם, ששלט בכל העולם העתיק, ובין חכמי ישראל, בביקורו הקצר בארץ הקודש. 'איזהו גיבור?' שאל אלכסנדר, שבוודאי ראה את עצמו כתשובה לשאלתו. אדריכל הניצחון בקרב איסוס ובקרב גאוגמלה, שבהם הביס את האימפריה הפרסית, ומי שנחשב לאחד מגדולי המצביאים שקמו אי-פעם אם לא הגדול שבכולם, שמעולם לא הפסיד אף קרב שבו השתתף כמפקד ושבעשר אצבעותיו בנה את האימפריה הגדולה ביותר בתולדות העמים כשהיה רק כבן שלושים, היה משוכנע שאין גיבור כמוהו. ואולם לחכמי ישראל היה מבט שונה: גבורה אינה חיצונית, היא פנימית! איכות חיים אינה נמדדת רק על פי תענוגים ומילוי תשוקות. היא נמדדת בעיקר בשליטתו של האדם בתשוקות. ולכן, הגיבור האמיתי הוא מי שכובש את יצרו.

בתוך עולם גדול שאימץ ברבות השנים את התרבות היוונית החומרית, בואו נחזק בתוכנו את גבורתנו הפנימית ונלמד לשלוט ולא להישלט. חג חנוכה שמח ובריא!

הרב יהודה שמעוני מגיד שיעור בישיבת אור דוד
למגוון הרצאות הרב נכנסו לאתרנו: Rabenu.co.il

הגיע הזמן להפיץ עוד יותר...

רוצים להפיץ את העלון אור הפרשה באיזור פגוריכם

ומקבלים את העלון בדואר

גרשמים להיזת חלק מהמפיצים

מתקשרים למוסדות אור דוד

בוא ותהיה שותף עם הרבה פפיצים
לפרטים: 03-5701212 // 054-8430340

כתובתנו באינטרנט Rabenu.co.il

